

**ΒΙΣΑΓΩΓΗ ΓΕΝΙΚΗ
ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.**

ΒΙΣ ΠΛΗΡΗ ΤΗΣ ΓΗΣ ΓΝΩΣΙΝ

Συντεθεισα μὲν Γερμανισι

Ἰπθ

ΑΔΑΜ Χ. ΤΟΥ ΓΑΣΠΑΡΕΩΣ

Ἑλληνισθησα δε και ἐκδοθησα

Ἰπθ 130

ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΑΙ ΕΤΑΝΑΚΗ.

ΤΟΜΟΣ Β΄.

ΕΝ ΒΙΟΝΗ ΤΗΣ ΑΟΥΣΤΡΙΑΣ.

κατὰ τὴν Τυπογραφίαν Ἰωάννου Σειρίρη.

1846.

ΦΥΣΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

§. 1.

Ὅρισμός.

Ἡ Φυσικὴ Γεωγραφία περιγράφει τὴν γῆν ὡς σῶμα φυσικόν, καθ' ὃν τρόπον ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ, καὶ ἀποσιωπεί τὰς γενηθείσας εἰς αὐτὴν μεταβολὰς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ὅροι αὐτῆς εἶναι ἕως τοῦ νῦν ἀσαφεῖς, καὶ τρόπον τινὰ ἀπόλυτοι· ὅθεν τινὲς μὲν προσάπτουσιν εἰς αὐτὴν πολλά· τινὲς δὲ ὀλίγα. Ὁ μόνος αὐτῆς σκοπὸς εἶναι τὸ νὰ ἐξισορῆτὰ ὄντα, καὶ τὸν τύπον αὐτῶν. Ἰλὴν δὲ ἔχει τὰ φυσικὰ σῶματα, τῶν ὁποίων ὁ σύνδεσμος καὶ ἡ ἀλληλουχία σχηματίζουσι τὴν γῆν. Διδάσκει ὅμως μόνον τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν, καὶ τὸς ὅποιον κατέχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς τόπον. Αἱ δὲ βαθύτεραι ἐρευναι, τὰς ὁποίας τὰ σῶματα ταῦτα αἰτεῶνται, ἢ ἀπαιτοῦσι, κατετάχθησαν εἰς ἐπιστήμας ἰδιαιτέρας, διὰ τε τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὸ λίαν ἀξιόλογον. Ἡ Φυσικὴ Ἴσορῖα περιέχει τὴν συστηματικὴν διαίτησιν καὶ περιγραφὴν πάν-

Τόμ. Β΄.

1

των τῶν ἐπιγείων σωμάτων· ἡ δὲ Φυσικὴ ἐπιστῆμη ἐξοχιάζει τὰ ἰδιώματα καὶ τὰς δυνάμεις αὐτῶν. Ἀμφότεραι αὐται αἱ ἐπιστῆμαι προήλθον ἐκ τῆς Φυσικῆς Γεωγραφίας, καὶ ὑποστηρίζουσιν αὐτὴν ἐπίσης. Ἐὰν ὅμως ὁ Γεωγράφος θελήσῃ νὰ ἐμβαθύνῃ πολὺ εἰς τὰς θεωρίας αὐτῶν· τότε γίνεται σύγχυσις εἰς αὐτάς. Διὰ τοῦτο ἄς καταγίνεται μόνον εἰς τὰς γενικὰς τῆς γῆς θεωρίας· τὰς δὲ μερικὰς καὶ εἰδικωτέρας ἄς ἀφίνει εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος Φυσιολόγων.

§. 2.

Περὶ Διαιρέσεως αὐτῆς.

Ὅταν ἡ γῆ θεωρῆται γενικῶς ὡς σῶμα φυσικόν, πρέπει νὰ ἐξετάζωνται τὰ οὐσιώδη συστατικὰ αὐτῆς μέρη· δηλοῦντι ὁ τρόπος τῆς ἀλληλουχίας καὶ τῆς συνθέσεως αὐτῶν· τὰ προϊόντα αὐτῶν κατὰ τὸν γεωγραφικὸν τρόπον, ἢτοι ἐκλελεγμένα καὶ τεταγμένα γεωγραφικῶς· καὶ αἱ συμβαίνουσαι φυσικαὶ μεταβολαὶ ἐπὶ τὴν γῆν, ἐξ ὧν πάντων συνάγεται ὅπως οὖν εἰ ὀρθῶν συμπερασμάτων ἢ αὐτῆς ἰσορία.

Πρὸς τοῦτοις πρέπει νὰ σημειώσωμεν καλῶς, ὅτι ἐκ παντὸς τοῦ ὡς πρὸς ἡμᾶς ὑπερμεγέθους τῆς γῆς σώματος γινώσκομεν μόνον τὸν ἐξωτερικὸν αὐτοῦ φλοιὸν, ἢτοι τὴν ἐπιφάνειαν. Διὰ τῶν σκαπτομένων ὑπὸ τῶν μεταλλορύχων βαθυτάτων ὀρυγμάτων, μόλις γινόμεθα ἐγγύτεροι εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς ἡμισυ μίλλιον, ἢτοι $\frac{1}{2}$ μίλλιον.

Ἐάν ὁμως ληφθῆ τὸ ὕψος τῶν βαθυτάτων τούτων ὄρυγμάτων ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, τὴν ἀληθῆ τῆς ὑδρογείου σφαίρας ἐπιφάνειαν· τότε γινόμεθα μόλις 0,0001 ἐγγύτεροι εἰς τὸ εἰρημένον τῆς γῆς κέντρον. Τὰ ἐνδόμυχα λοιπὸν τῆς γῆς εἶναι παντάπασιν ἄγνωστα πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀδιάβατα. Διὰ ταῦτα ἡ Φυσικὴ Γεωγραφία ἐπαγγέλλεται τὴν θεωρίαν τῆς φυσικῆς ποιότητος τῆς γῆινου ἐπιφανείας, ἐφ' ὅσον ἡ γῆ ὑπάρχει γνωστή.

Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς γῆινου ἐπιφανείας καλύπτεται ὑπὸ τῶν ὑδάτων· ὅθεν τὰ μὲν ἀνυψωνόμενα ἀπὸ τῶν ὑδάτων μεγάλα καὶ μικρὰ αὐτῆς μέρη σχηματίζουσι τὴν ξηράν· τὰ δὲ ὑδάτα τὴν θάλασσαν. Ἡ γῆ περικαλύπτεται, ὡς ὑπότινος φλοιοῦ, ὑπὸ τῆς Ἀτμοσφαίρας, ἣτις νομίζεται μέρος τῆς γῆς οὐσιῶδες, ὡσπερ καὶ ἡ θάλασσα. Ἡμεῖς λοιπὸν πραγματευόμεθα ἐνταῦθα· 1) περὶ τῆς Γῆς, 2) περὶ τῆς Θαλάσσης, 3) περὶ τῆς Ἀτμοσφαίρας, 4) περὶ τῶν Προϊόντων, 5) περὶ τῶν κοινῶν Μεταβολῶν τῆς γῆς, καὶ 6) περὶ τῶν Συμπερασμάτων, τῶν συναγομένων ἐκ τῶν μεταβολῶν τούτων εἰς τὴν τῆς γῆς θεωρίαν.

Α. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΗΣ.

§. 3.

Περὶ τῶν αὐτῆς Μερῶν.

Ἄσλη ἡ ξηρὰ μόλις εἶναι τὸ ἔν τέταρτον τῆς γῆινου ἐπιφανείας. Αὐτὴ δὲν ἐμετρήθη μέχρι τοῦ νῦν ἀκριβῶς·